

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 484/2020-10

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

I

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ane Garačić, predsjednice vijeća te Perice Rosandića i dr. sc. Zdenka Konjića, članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Martine Setnik, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženika A. K. i drugih, zbog kaznenog djela iz članka 230. stavka 2. i drugih Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18. i 126/19. – dalje: KZ/11.), u povodu žalbi državnog odvjetnika, optuženika A. K. i optuženice S. H. podnesenih protiv presude Županijskog suda u Dubrovniku od 29. svibnja 2020. broj K-10/2020., u sjednici vijeća održanoj 7. prosinca 2020., u prisutnosti u javnom dijelu sjednice optuženice S. H. i njezine braniteljice J. P., odvjetnice iz Z. u zamjeni za S. J., odvjetnika iz Odvjetničkog društva J., G. i P. iz D.,

p r e s u d i o i r i j e š i o j e:

I. Prihvaća se žalba optuženice S. H., ukida se pobijana presuda u odnosu na optuženicu S. H. i kazneno djelo iz članka 230. stavka 2. u vezi s člankom 38. KZ/11. te se u tom dijelu predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Uslijed ove odluke, žalba državnog odvjetnika zbog odluke o kazni u odnosu na optuženicu S. H. je bespredmetna.

II. Uslijed odluke pod I. preinačuje se pobijana presuda u odluci o imovinskopravnom zahtjevu na način da se, na temelju članka 158. stavaka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - dalje: ZKP/08.), optuženik A. K. obvezuje na ime imovinskopravnog zahtjeva isplatiti oštećenom trgovačkom društvu Zračna luka D. d.o.o. Č. iznos od 652.436,27 kuna u roku 15 dana od pravomoćnosti presude.

III. Uslijed odluke pod I. preinačuje se pobijana presuda i u odluci o troškovima kaznenog postupka na način da je, na temelju članka 148. stavka 1. ZKP/08., optuženik A. K.

dužan naknaditi troškove ovog postupka iz članka 145. stavka 2. točaka 1. do 8. ZKP/08. u iznosu od 32.183,00 kuna te platiti paušalne troškove postupka u iznosu od 3.000,00 kuna.

IV. Odbijaju se kao neosnovane žalba državnog odvjetnika u ostalom dijelu, a žalba optuženika A. K. u cijelosti te se u ostalom pobijanom, a neukinutom i nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijskog suda u Dubrovniku, optuženik A. K. proglašen je krivim zbog dva kaznena djela protiv imovine i to razbojništva iz članka 230. stavka 2. KZ/11., za koje mu je djelo utvrđena kazna zatvora od tri godine i prikrivanja iz članka 244. stavka 1. KZ/11., za koje mu je djelo utvrđena kazna zatvora od tri mjeseca pa je optuženik A. K. za ta djela i uz primjenu članka 51. KZ/11. osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora od tri godine i dva mjeseca, u koju mu je kaznu na temelju članka 54. KZ/11. uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 26. listopada 2019. do 29. svibnja 2020.

Istom je presudom optuženica S. H. proglašena krivom zbog pomaganja u počinjenju kaznenog djela protiv imovine, razbojništva iz članka 230. stavka 2. u vezi s člankom 38. KZ/11. te osuđena na kaznu zatvora od tri godine i šest mjeseci, u koju joj je kaznu na temelju članka 54. KZ/11. uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 26. siječnja 2020. pa nadalje.

Na temelju članka 158. stavaka 1. i 2. ZKP/08. optuženici su obvezani na ime imovinskopravnog zahtjeva solidarno isplatiti oštećenom trgovačkom društvu Zračna luka D. d.o.o. Č. iznos od 652.436,27 kuna.

Na temelju članka 556. stavka 1. ZKP/08. od optuženice S. H. oduzet je jedan pištolj marke „Crvena zastava“ s kojeg je brušenjem uklonjen tvornički broj call. 9 mm s pripadajućim spremnikom u kojem se nalazi osam komada streljiva i jedan pištolj marke „Češka zbrojevka“ tvorničkog broja ... call. 6,35 mm s pripadajućim spremnikom u kojem se nalazi četiri komada streljiva call. 6,35 mm.

Na temelju članka 148. stavka 1. ZKP/08. odlučeno je da troškovi kaznenog postupka iz članka 145. stavka 2. točkama 1. - 8. ZKP/08. padaju na teret optuženika te su isti dužni solidarno platiti troškove vještačenja Centra za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja I. V. u ukupnom iznosu od 48.066,00 kuna i troškove telekomunikacijskog i informatičkog vještačenja u iznosu od 16.300,00 kuna, dok je svaki od optuženika obvezan platiti paušalne troškove postupka u iznosu 3.000,00 kuna, a optuženica S. H. je obvezana platiti i troškove nagrade i nužnih izdataka branitelja po službenoj dužnosti o čemu će se donijeti posebno rješenje.

Protiv te je presude državni odvjetnik podnio žalbu zbog odluke o kazni u odnosu na oboje optuženika (članak 471. stavak 1. ZKP/08.), s prijedlogom „da Vrhovni sud Republike Hrvatske preinači pobijanu presudu, te optuženicima A. K. i S. H. za počinjena kaznena djela izreče primjerene strože kazne zatvora.“.

Žalbu protiv presude podnio je i optuženik A. K. po branitelju D. P., odvjetniku iz D. „zbog pogrešne primjene materijalnog prava“, s prijedlogom „žalbu uvažiti i presudu preinačiti u dijelu oznake pravne kvalifikacije inkriminiranih kaznenih djela.“.

Protiv presude se žali i optuženica S. H. po branitelju S. J., odvjetniku iz Odvjetničkog društva J., G. i P. iz D., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o kazni, imovinskopravnom zahtjevu i troškovima kaznenog postupka, s prijedlogom „da se pobijana presuda preinači na način da žaliteljica bude oslobođena od optužbe ili, podredno, da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i to pred potpuno izmijenjenim vijećem.“.

Državni je odvjetnik podnio odgovor na žalbe oboje optuženika, predlažući da se te žalbe odbiju kao neosnovane. Optuženica S. H. je po branitelju S. J., odvjetniku iz Odvjetničkog društva J., G. i P. iz D., podnijela odgovor na žalbu državnog odvjetnika, predlažući da se ta žalba odbije kao neosnovana, dok optuženik A. K. na žalbu državnog odvjetnika nije podnio odgovor.

Sukladno članku 474. stavku 1. ZKP/08., spis je prije dostave sucu izvjestitelju bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Sjednica vijeća je održana u prisutnosti optuženice S. H. i to putem audio-video uređaja (članak 475. stavak 8. ZKP/08.) i njezine braniteljice J. P., odvjetnice iz Z. u zamjeni za S. J., odvjetnika iz Odvjetničkog društva J., G. i P. iz D., dok na sjednicu nije pristupio uredno izvješteni zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske pa je sjednica održana u njegovoj odsutnosti (članak 475. stavak 4. ZKP/08.).

Žalba optuženice S. H. zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja je osnovana, zbog čega je žalba državnog odvjetnika zbog odluke o kazni u odnosu na ovu optuženicu bespredmetna, dok žalbe državnog odvjetnika u odnosu na optuženika A. K. te žalba optuženika A. K. nisu osnovane, a po službenoj je dužnosti preinačena prvostupanjska presuda u odluci o imovinskopravnom zahtjevu i troškovima postupka.

U odnosu na optuženicu S. H.

Optuženica S. H. u uvodnom dijelu žalbe navodi da se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka te zbog povrede kaznenog zakona. No, niti jednu od ovih žalbenih osnova ne označava zakonskom odredbom niti je obrazlaže. Pobijana presuda ispitana je sukladno članku 476. stavku 1. točkama 1. i 2. ZKP/08. te nije utvrđeno da bi bila počinjena neka od bitnih povreda odredaba kaznenog postupka na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, a niti je na štetu optuženice povrijeđen kazneni zakon.

No, u pravu je optuženica kada u žalbi tvrdi da je u odnosu na nju u pobijanoj presudi činjenično stanje pogrešno, a posljedično tome i nepotpuno utvrđeno, zbog čega je presudu prihvaćanjem optuženičine žalbe trebalo ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Naime, prvostupanjski sud, obrazlažući zbog čega smatra da je optuženica pomogla u počinjenju kaznenog djela razbojništva iz članka 230. stavka 2. u vezi s člankom 38. KZ/11., navodi da ta okolnost „...proizlazi iz potpunog i iskrenog priznanja okrivljenika A. K., kojem je sud ... u potpunosti poklonio vjeru. Kako je okrivljenik A. K. potpunim priznanjem počinjenja kaznenog djela razbojništva ustvrdio da je on počinio sve radnje na način opisan u izreci optužnice iz tog njegovog priznanja proizlazi da je S. H. po prethodnom dogovoru s okrivljenikom A. K. i A. i A. A. a u cilju da uz uporabu oružja uzmu novac od utrška Duty free shopa Zračne luke D. došla u D. iz R. B. prije počinjenja djela, gdje je dogovorena podjela uloga radnji za izvršenje kaznenog djela, nakon čega su svi učesnici počinjenja kaznenog djela obavili unaprijed dogovorene radnje.“

Protivno ovakvom utvrđenju prvostupanjskog suda, u pravu je optuženica H. kada u žalbi tvrdi da je optuženik A. K. iznoseći svoju obranu na raspravi, nakon što je izjavio da se smatra krivim za ono što mu se stavlja na teret, naveo da su „...točni ... svi navodi optužnice koji se odnose na njega i da je on sve te radnje počinio, ali o drugim imenima on ne želi govoriti niti u bilo koga upirati prstom...“ te da se na takvoj obrani ne može temeljiti krivnja optužene S. H. Optuženik A. K. očigledno je priznao samo ono što se njemu stavlja na teret, izričito rekavši da o drugim imenima ne želi govoriti. Ostale okolnosti na kojima prvostupanjski sud u pobijanoj presudi temelji zaključak o krivnji optužene S. H. (činjenica da je optuženica 12. listopada 2019. došla iz B. i H. u D. zajedno s optuženikom K., da je na dan počinjenja razbojništva iznajmila sobu u hostelu u D. koju je koristila zajedno s A.₁ i A.₂ A. do 24. listopada 2019., da je 25. listopada 2019. provjeravala jesu li A.₁ i A. A.₂ još uvijek u sobi u hostelu te da je 25. siječnja 2020. tražila da joj se iznajmi ista ta soba u kojoj je 26. siječnja 2020. izvršena pretraga te su pronađena dva pištolja, čemu se optuženica nije iznenadila nego je policijskom službenicima rekla o kojim se markama pištolja radi i koje streljivo se za njih koristi), u izostanku potpunog priznanja od strane optuženika K. svih činjeničnih navoda optužnice, predstavljaju samo posredne dokaze (indicije), koji i kada se međusobno povežu, ne čine, za sada, onaj nužno potrebni zatvoreni krug da bi se moglo bez ikakve dvojbe zaključiti da je upravo optuženica pomogla optuženiku K. te A.₁ i A.₂ A. u počinjenju kaznenog djela razbojništva.

Naime, u situaciji kada se zaključak o kaznenoj odgovornosti počinitelja temelji na indicijama, kao posrednim dokazima, potrebno je prije svega s potpunom sigurnošću utvrditi svaki od njih, a nakon toga cijeliti da li oni u svojoj ukupnosti čine takav zatvoreni krug indicija koji bez rezerve omogućava zaključke jednake onima koji bi se temeljili na izravnim dokazima. U ovom slučaju, utvrđeni indiciji niti pojedinačno, niti ukupno, s obzirom na to da iz obrane optuženika A. K. ne proizlazi ništa o ostalim sudionicima ovog kaznenog djela, nemaju takve kvalitete da bi omogućavale zaključak prvostupanjskog suda o krivnji optužene S. H. za terećeno joj kazneno djelo. Pritom svakako treba imati na umu da A.₁ i A.₂ A., osim što se navode u činjeničnom opisu djela kao počinitelji, u predmetnom se postupku ne pojavljuju ni u kojoj ulozi pa nema niti njihovih iskaza koji bi eventualno doveli opisane radnje koje je optužena S. H. poduzela u vezi s počinjenim kaznenim djelom razbojništva.

Stoga je, prihvaćanjem žalbe optužene S. H., pobijanu presudu trebalo zbog pogrešno, a i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, slijedom čega je žalba državnog odvjetnika zbog odluke o kazni u odnosu na optuženicu H. postala bespredmetna.

U ponovnom suđenju, prvostupanjski će sud ponovno izvesti sve do sada izvedene dokaze te po potrebi i druge dokaze, raspraviti će sva sporna pitanja i otkloniti nedostatke u utvrđivanju činjeničnog stanja na koje je upozoren ovim rješenjem, nakon čega će savjesnom ocjenom svih tako izvedenih dokaza, kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti, vodeći pritom računa i o pravilu in dubio pro reo, donijeti novu, na zakonu osnovanu odluku, koju će valjano i potpuno obrazložiti u smislu članka 459. stavka 5. ZKP/08.

Iz svih navedenih razloga, na temelju članka 483. stavka 1. ZKP/08., odlučeno je kao u točki I. izreke ove presude i rješenja.

U odnosu na optuženika A. K.

Optuženik A. K. ističe da se žali „zbog pogrešne primjene materijalnog prava“, navodeći da iz činjeničnog opisa djela opisanog u izreci pobijane presude proizlazi da bi radnje za koje je proglašen krivim pravilno trebalo kvalificirati kao radnje pomaganja u počinjenju kaznenog djela razbojništva, a ne kao (su)počiniteljske radnje, čime upire na povredu kaznenog zakona iz čl. 469. točke 4. ZKP/08.

Međutim, protivno takvim žalbenim razlozima, i prema ocjeni ovog suda, pravilno je prvostupanjski sud radnje opisane u činjeničnom opisu koje je u konkretnoj situaciji poduzeo optuženik A. K. u počinjenju predmetnog kaznenog djela označio kao radnje počinjenja kaznenog djela razbojništva iz članka 230. stavka 2. KZ/11., a ne kao radnje pomaganja u počinjenju navedenog kaznenog djela.

Naime, premda ovaj optuženik nije izravno sudjelovao u radnji oduzimanja novca od djelatnika Zaštitarske službe Zračne luke D. uz prijetnju uporabom oružja, njegove radnje su svakako bitno pridonijele počinjenju kaznenog djela razbojništva iz članka 230. stavka 2. KZ/11., za koje je djelo i proglašen krivim. Upravo je optuženik A. K. pribavio motocikl na kojem je ovo kazneno djelo počinjeno te je upravo on motocikl predao A.₁ i A.₂ A. koji su uz prijetnju oružja oduzeli novac od djelatnika Zaštitarske službe, prateći ih cijelo vrijeme kombi vozilom prilikom dolaska do Zračne luke D., kao i za vrijeme oduzimanja novca, spreman u svakom trenutku pružiti im pomoć u bijegu ako se za to ukaže potreba. Osim toga, upravo je optuženik A. K. osoba koja ima saznanja o vremenu i načinu predaje novca u Zračnoj luci D., s obzirom na to da je učestalo dovozio i odvozio putnike u Zračnoj luci D. te je u inkriminirano vrijeme bio u emocionalnoj vezi s djelatnicom Zračne luke D. koja je ranije radila u Duty free shopu od čijeg su utrška oduzeti novci. Također je ovaj optuženik poznao optuženicu S. H. koja je dovela A.₂ A. u D., očito radi počinjenja ovog kaznenog djela, a ona poznaje i A.₁ A. Također je optuženik A. K. sakrio i većinu tragova i predmeta (osim pištolja) koji su poslužili počinjenju kaznenog djela razbojništva iz članka 230. stavka 2. KZ/11., iz čega proizlazi da je upravo on bio svojevrsni "mozak operacije" pa su njegove radnje opisane u činjeničnom opisu svakako radnje koje su bitno pridonijele počinjenju ovog kaznenog djela i pravilno ih je trebalo pravno označiti upravo kao radnje počinjenja kaznenog djela razbojništva iz članka 230. stavka 2. KZ/11., kako je to pravilno i učinjeno u izreci pobijane presude, a ne kao radnje pomaganja u počinjenju kaznenog djela razbojništva, kako to pogrešno smatra optuženik K. u svojoj žalbi. Stoga je njegova žalba neosnovana.

Žaleći se zbog odluke o kazni u odnosu na optuženika K., državni odvjetnik smatra da je kazna na koju je ovaj optuženik osuđen preblaga, s obzirom na okolnosti i način počinjenja kaznenih djela te zbog generalne prevencije koja ovakvom kaznom neće biti postignuta. Smatra da je precijenjeno optuženikovo priznanje koje nije doprinijelo procesuiranju ovih kaznenih djela te da nije dovoljno cijenjena njegova ranija osuđivanost.

Optuženik u žalbi ističe da je zadovoljan kaznenom sankcijom, no, s obzirom na to da je u žalbi istaknuo žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, ovaj je sud postupio sukladno članku 478. ZKP/08.

Ispitujući osnovanost odluke o kazni u povodu žalbi stranaka, ovaj je sud ocijenio da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio sve okolnosti koje su, u smislu odredbe članka 47. stavka 1. KZ/11., od utjecaja da kazna po vrsti ili mjeri bude lakša ili teža za počinitelja. Tako je pravilno optuženiku otegotnim cijenjena njegova ranija višestruka osuđivanost zbog različitih kaznenih djela te izdržana kazna zatvora u višegodišnjem trajanju koja očigledno nije utjecala na njega da prestane s protupravnim postupanjem. Premda je u pravu državni odvjetnik kada u žalbu tvrdi da optuženikovo priznanje počinjenja kaznih djela za koja je proglašen krivim nije u znatnoj mjeri doprinijelo procesuiranju niti njega samog niti optuženice S. H., s obzirom na to da je on počinjenje djela i to samo onoga što se njemu stavlja na teret priznao tek na raspravi, pritom ne tereteći nikoga pa tako ni optuženicu H., dok se je u tijeku istrage branio šutnjom, ipak optuženikovo priznanje počinjenja kaznenih djela treba olakotno cijeniti. No, niti prvostupanjski sud tom priznanju ne daje osobit značaj jer je optuženiku, kako za kazneno djelo iz članka 230. stavka 2. KZ/11., tako i za kazneno djelo iz članka 244. stavka 1. KZ/11., utvrdio kazne zatvora jednake zakonskom minimumu propisanom za svako od tih djela, a koje kazne kao pravilno utvrđene prihvaća i ovaj sud. Jednako je tako, vodeći računa o optuženikovoj ličnosti i ukupnosti počinjenih kaznenih djela, pravilno prvostupanjski sud optuženika osudio na jedinstvenu kaznu zatvora od tri godine i dva mjeseca, cijeneći da će upravo ovakva jedinstvena kazna zatvora utjecati na optuženika K., a i na sve ostale, da ne čine kaznena djela i da shvate da je činjenje kaznenih djela pogibeljno, a kažnjavanje počinitelja pravedno te će omogućiti optuženiku ponovno uključivanje u društvo. Izrečena kazna sadrži dostatnu moralnu osudu za zlo koje je optuženik prouzročio počinjenjem djela i dostatnu društvenu osudu za počinjenje djela te će jačati povjerenje građana u pravni poredak utemeljen na vladavini prava. Pravilno je optuženiku u ovu kaznu na temelju članka 54. KZ/11. uračunato i vrijeme koje je u vezi s ovim kaznenim djelima proveo u istražnom zatvoru.

Stoga nije bilo razloga za prihvaćanje, kako žalbe državnog odvjetnika zbog odluke o kazni, tako ni optuženikove žalbe.

No, s obzirom na to da je prihvaćanjem žalbe optuženice S. H., u odnosu na nju ukinuta pobijana presuda te činjenicu da su ona i optuženik A. K. obvezani solidarno isplatiti oštećenom trgovačkom društvu Zračna luka D. d.o.o. Č. na ime imovinskopravnog zahtjeva iznos od 652.436,27 kuna, trebalo je po službenoj dužnosti preinačiti pobijanu presudu u odluci o imovinskopravnom zahtjevu i obvezati optuženika K. da na ime imovinskopravnog zahtjeva isplati oštećenom trgovačkom društvu Zračna luka D. d.o.o. Č. iznos od 652.436,27 kuna u roku 15 dana od pravomoćnosti presude.

Zbog ukidanja presude u odnosu na optuženicu H. preinačena je prvostupanjska presuda i u odluci o troškovima na način da je optuženik K. obavezan naknaditi troškove ovog postupka iz članka 145. stavka 2. točaka 1. do 8. ZKP/08. u iznosu od 32.183,00 kuna te platiti paušalne troškove postupka u iznosu od 3.000,00 kuna. Naime, s obzirom na to da se troškovi provedenih vještačenja ne odnose samo na optuženika K., odlučeno je obvezati ga na isplatu polovice iznosa iz prvostupanjske presude (koji su iznos on i optuženica H. po prvostupanjskoj presudi trebali isplatiti solidarno).

Stoga je, a budući da ne postoje razlozi zbog kojih se pobija prvostupanjska presuda niti su prilikom njezinog ispitivanja utvrđene povrede zakona iz članka 476. stavka 1. ZKP/08. na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, žalbe državnog odvjetnika i optuženika A. K. trebalo odbiti kao neosnovane i, uz preinačenje pobijane presude u odluci o imovinskopravnom zahtjevu i troškovima postupka, na temelju članka 486. stavka 1. i članka 482. ZKP/08. odlučiti kao u točkama II., III. I IV. izreke ove presude i rješenja.

Zagreb, 7. prosinca 2020.

Predsjednica vijeća
Ana Garačić, v. r.